

Zatwierdzam

ZASTĘPCA DYREKTORA

.....
Paweł Pacek

Warszawa, 29/03/2011 r.

Protokół Nr 5/11
z piątego posiedzenia Grupy tematycznej do spraw podejścia Leader przy Grupie
Roboczej ds. Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich

W dniu 2 marca 2011 r. W Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi (sala 47), odbyło się piąte posiedzenie Grupy tematycznej ds. podejścia Leader przy Grupie Roboczej ds. KSOW – zwanej dalej „Grupą”. W posiedzeniu wzięli udział wojewódzcy przedstawiciele lokalnych grup działania a także przedstawiciele Sekretariatu Centralnego KSOW, samorządów województw, Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa oraz Wydziału Leader. W charakterze obserwatorów udział w posiedzeniu wzięli zaproszeni eksperci oraz przedstawiciel Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu.

Lista obecności uczestników posiedzenia stanowi załącznik nr 1 do protokołu.

Posiedzenie otworzył Przewodniczący Grupy – pan Paweł Pacek Zastępca Dyrektora Departamentu Rozwoju Obszarów Wiejskich..

Następnie Przewodniczący prowadzący posiedzenie przedstawił porządek obrad:

1. Prezydencja – przygotowania do wypracowania koncepcji wdrażania podejścia Leader w nowym okresie programowania,
2. Nowelizacja przepisów dotyczących lokalnej strategii rozwoju – omówienie przepisów przejściowych,
3. Raport ETO – nauka jaką powinniśmy wyciągnąć,
4. Sprawy bieżące – dyskusja,
5. Podsumowanie i zamknięcie V posiedzenia Grupy.

W wyniku dyskusji porządek obrad przybrał poniższy kształt:

1. Prezydencja – przygotowania do wypracowania koncepcji wdrażania podejścia Leader w nowym okresie programowania,
2. Nowelizacja przepisów dotyczących lokalnej strategii rozwoju – omówienie przepisów przejściowych,
3. Raport ETO – nauka jaką powinniśmy wyciągnąć,
4. Sprawy bieżące – dyskusja,
5. Wsparcie działalności sieci LGD.

Ad. 1. Prezydencja – przygotowania do wypracowania koncepcji wdrażania podejścia Leader w nowym okresie programowania.

Pan przewodniczący Paweł Pacek oraz Pani Marta Augustynowicz przedstawili założenia dotyczące wypracowania Polskich stanowisk dotyczących kształtu podejścia Leader w nowym okresie programowania 2014 – 2020. Omówione zostały kwestie związane z rozesłanymi do lokalnych grup działania ankietami oraz spotkaniami konsultacyjnymi, o których zorganizowanie zostały poproszone Sekretariaty Regionalne KSOW. Poruszona została kwestia obecności na spotkaniach moderatorów wskazanych przez Ministerstwo – kwestia ta zostanie rozważona. Zaproponowano także opracowanie materiału informacyjnego nt. podejścia Leader, który byłby wstępem do dyskusji na spotkaniach konsultacyjnych. Pan przewodniczący zwrócił jednakże uwagę, iż spotkania mają być organizowane przez poszczególne samorządy i działające w ich ramach SR KSOW, słusznym jest pozostawienie im pewnej swobody w zakresie organizacji spotkań konsultacyjnych. Przedstawiciele Resortu wskazali także, iż SR KSOW zostały poproszone o sporządzenie raportów podsumowujących z przeprowadzonych spotkań konsultacyjnych, zaś z raportów wojewódzkich będzie sporządzony raport ogólnokrajowy – mówiący o najsilniejszych trendach dotyczących zarówno dotychczasowego wdrażania osi 4 Leader oraz zapatrywań na kształt podejścia Leader w przyszłości. Następnie Pan Witold Magryś przedstawił założenia organizacyjne konferencji „Podejście LEADER po roku 2013: Nowe wyzwania rozwoju obszarów wiejskich Europy”, która odbędzie się w pierwszym tygodniu października br. Na konferencji mają zostać przedstawione polskie stanowiska nt. podejścia Leader w nowym okresie programowania, a także wnioski wypływające z dotychczasowego wdrażania podejścia Leader.

Pani Marta Augustynowicz wskazała także, iż w celu możliwie najlepszego przygotowania się do opracowywania stanowiska wobec przyszłości podejścia Leader przeprowadzone zostaną dwie analizy. Pierwsza z nich dotyczyć będzie zebrania, skatalogowania i podsumowania całości publikacji nt. podejścia Leader w Polsce. Drugie badanie będzie

polegało na analizie trzech podstawowych systemów wdrażania, z uwzględnieniem prawa krajowego, danych monitoringowych i innych specyficznych elementów mających wpływ na efektywność wdrażania podejścia Leader.

Ad. 2. Nowelizacja przepisów dotyczących lokalnej strategii rozwoju – omówienie przepisów przejściowych

Pani Katarzyna Łukasiewicz przedstawiła prezentację nt. zmian w projekcie nowelizacji rozporządzenia w sprawie szczegółowych kryteriów i sposobu wyboru lokalnej grupy działania do realizacji lokalnej strategii rozwoju. Z uwagi na znaczny upływ czasu jaki upłynął od konsultacji społecznych do momentu skierowania projektu rozporządzenia pod obrady Kierownictwa MRiRW, konieczne było uaktualnienie kwoty środków na dodatkowe zadania realizowane w ramach LSR. Obecnie kwota środków na II konkurs dla LGD wynosi 217 106 424 zł. Limit kwot na poszczególne działania dla LGD także uległ obniżeniu i obecnie dla LGD która uzyska powyżej 80% maksymalnej liczby punktów w wyniku oceny efektywności LGD oraz LSR wynosi:

- 3 000 000 zł na działanie Wdrażanie LSR
- 53 000 zł na działanie Wdrażanie projektów współpracy
- 800 000 zł na działanie 413 Funkcjonowanie LGD, nabywanie umiejętności i aktywizacja.

Powyższa kwota do wykorzystania w ramach drugiego konkursu na wybór LGD do realizacji dodatkowych zadań w LSR została oszacowana w oparciu o najbardziej prawdopodobny średni kurs złotówki do euro w 2011 roku, tj. roku, w którym planuje się ogłoszenie konkursu oraz wybór LGD. Jednakże proponuje się, aby ostateczna wysokość środków do wykorzystania w ramach ww. konkursu, została podana, w terminie 14 dni od dnia rozpoczęcia naborów wniosków w ramach drugiego konkursu na wybór LGD do realizacji dodatkowych zadań w LSR, gdy znana będzie ostateczna suma kwot zawartych w umowach ramowych warunkach i sposobie realizacji LSR, w związku z tym, że zgodnie z ww. umową do dnia rozpoczęcia drugiego naboru można rozszerzyć obszar LSR i zwiększać limity zawarte w ww. umowie. Posiadając powyższe informacje możliwe będzie wyznaczenie ostatecznej kwoty dostępnych środków na drugi nabór.

Podczas posiedzenia wywiązała się dyskusja dotycząca propozycji Pana Adama Futymskiego, który zaproponował zniesienie 20% limitu LGD, które mogą zostać wybrane w ramach II konkursu. Obecna kwota środków na realizację dodatkowych zadań w LSR została obniżona, w związku z tym maksymalna liczba grup mogących otrzymać dofinansowanie jest zbliżona do podanego limitu 20% i nie jest celowe podawanie go w projekcie rozporządzenia. Ponadto uczestnicy posiedzenia postulowali o zwiększenie limitu LGD na jedno województwo z 1 do 2. W odpowiedzi Pani K. Łukasiewicz zauważyła, iż II konkurs na wybór LGD ma mieć charakter konkurencyjny. Wprowadzenie limitu co najmniej 1 LGD na województwo i tak osłabia konkurencyjność konkursu, zaś podniesienie limitu do co najmniej 2 LGD na województwo, w jeszcze większym stopniu ograniczyłoby ten charakter.

Ponadto uczestnicy zostali zapoznani z nowym zapisem projektu rozporządzenia odnoszących się do powiązania kwoty na działanie 431, w przypadku, gdy LGD ubiega się o dodatkowe środki na „Funkcjonowanie LGD...”, ze środkami w ramach działania „Wdrażanie LSR”. Ubiegając się o wybór do realizacji LSR w zakresie dodatkowych zadań w ramach działania „Funkcjonowanie LGD, nabywanie umiejętności i aktywizacja”, na realizację LSR w zakresie zadań w ramach „Wdrażanie LSR”, powinna przewidzieć nie mniej niż pięciokrotność środków przewidzianych na realizację LSR w zakresie dodatkowych zadań w ramach działania „Funkcjonowanie LGD, nabywanie umiejętności i aktywizacja”.

Zakłada się również, że drugi konkurs będzie ogłoszony i będzie się odbywał w tym samym terminie we wszystkich województwach. Jest to konieczne z uwagi na to, że w ramach drugiego konkursu będzie obowiązywał jeden krajowy limit środków, do wysokości którego będą wybierane LGD.

Na posiedzeniu poinformowano uczestników, iż omawiany na spotkaniu projekt rozporządzenia zostanie w niezmiennym kształcie przekazany pod najbliższe obrady Kierownictwa MRiRW, a następnie do uzgodnień zewnątrzresortowych, w ramach których m.in. samorządy województw będą mogły zgłosić swoje uwagi do omawianego projektu.

Ad. 3. Raport ETO – nauka jaką powinniśmy wyciągnąć.

Ekspert – Pan Krzysztof Kwataera przedstawił raport Europejskiego Trybunału Obrachunkowego dotyczący wdrażania podejścia Leader. Omówione zostały główne stwierdzenia w nim zawarte w szczególności kwestia wartości dodanej wdrażania podejścia Leader. Pan Krzysztof Kwataera przedstawił także stanowiska będące odpowiedzią na opublikowany raport, w dużej mierze krytyczne wobec założeń badawczych przedstawionych przez audytorów ETO. Jako główny zarzut wobec raportu ETO podkreślono jego zbyt dużą generalizację oraz traktowanie podejścia Leader jako kolejnego etapu dystrybucji środków unijnych obciążonego większym ryzykiem, w oderwaniu od celów osi 4 – budowanie kapitału społecznego, aktywizacji mieszkańców obszarów wiejskich, polepszenia zarządzania zasobami lokalnymi. Pan Krzysztof Kwataera wskazał także, iż raport wyraźnie mówi, że realizacja strategii jest niezmiernie ważna – jednakże najważniejsze jest tworzenie wartości dodanej, strategia zaś powinna być narzędziem do jej tworzenia. Odnośnie strategii Pan Kwataera odniósł się także do kwestii wskaźników wskazując iż nie należy ich nieprzemyślanie obniżać, gdyż tak samo szkodliwe może być nieosiągnięcie zakładanych wskaźników jak i przekroczenie ich. Wskaźnik bowiem wskazywać też może maksymalne zapotrzebowanie np. na ścieżki rowerowe czy kwatery agroturystyczne i dofinansowywanie nowych operacji ponad określone wskaźniki może tworzyć sztuczną konkurencję. Kończąc dyskusję autor prezentacji zaapelował, by wszyscy aktywnie działali w celu efektywnego wdrażania osi 4 Leader, nie czekając wyłącznie na inicjatywy instytucji zarządzającej. Apel dotyczył także budowania dobrego obrazu podejścia Leader i publikacji m.in. w prasie wielu przykładów dobrych praktyk w ramach realizacji podejścia Leader.

Prezentacja stanowi załącznik nr 2 do protokołu.

Ad. 4. Dyskusja – sprawy różne

W dyskusji wzięli udział wszyscy uczestnicy V posiedzenia Grupy, dotyczyła ona wielu aspektów wdrażania podejścia Leader.

Pan Piotr Szymański (Dyrektor Departamentu Funduszy Europejskich, Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego) poinformował, iż planowane jest w województwie małopolskim przeprowadzenie badania nt. oddziaływania podejścia Leader na lokalne społeczności. Podkreślił on także, iż badania takie powinny mieć charakter ciągły, systematyczny.

Poruszona została także kwestia generatora wniosków.

Pani Sylwia Staniuk poinformowała, iż ARiMR na prośbę Ministerstwa prowadzi prace mające na celu zbudowanie generatora wniosków na małe projekty. Generator ten nie będzie zaciągał danych z innych źródeł ale będzie dezaktywował elementy wniosku i instrukcji zbędne dla danego rodzaju beneficjenta i zakresu operacji.

Pan Witold Magryś – stwierdził, iż prace nad generatorem trwają już bardzo długo i być może efektywniejszym rozwiązaniem byłoby rozpisane konkursu na opracowanie takiego generatora, a nie powierzanie tego zadania ARiMR.

Pan Piotr Szymański – zwrócił uwagę, iż w departamencie prze niego kierowanym tworzony jest obecnie generator wniosków i będzie on udostępniony. Odbyło się także spotkanie z lokalnymi grupami działania, na którym ustalono, iż LGD będą przekazywały do urzędu marszałkowskiego wnioski wypełnione za pośrednictwem generatora. Dzięki temu LGD będą mogły w każdej chwili uzyskać mailowo informację o stanie oceny poszczególnych wniosków. Na spotkaniu uzgodniono także, iż LGD postarają się uzupełnić w generatorze wnioski już wcześniej złożone. Informacje przekazane przez Pana Piotra Szymańskiego spotkały się z dużym zainteresowaniem. W skutek wielu pytań Pan dyrektor Szymański zaoferował pomoc w przeszkoleniu pozostałych samorządów województw z zakresu tworzenia generatora, stwierdził także, iż możliwe jest udostępnienie generatora na prośbę pozostałych samorządów. Zasugerował on także, iż korzystnym byłoby przeprowadzenie podobnych jak w Małopolsce spotkań pomiędzy LGD a samorządami województw.

Pani Justyna Durzyńska (Dyrektor Departamentu Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich, Urząd Marszałkowski Województwa Pomorskiego) wraziła wątpliwość czy wniosek może być wypełniany za pomocą aplikacji innej niż zapewniana przez ARiMR. Pan Paweł Pacek wyjaśnił, iż załącznikiem do zarządzenia Prezesa ARiMR jest wydruk wniosku, tak więc nie ma żadnych przeciwwskazań wobec stosowania innych generatorów wniosków.

W nawiązaniu do dyskusji Pani Inga Kawałek zwróciła uwagę, iż podobny generator mógłby zostać stworzony dla sprawozdań lokalnych grup działania.

Ad. 5. Wsparcie działalności sieci LGD.

Pan Paweł Pacek poprowadził dyskusję na temat możliwości wsparcia finansowego dla sieci lokalnych grup działania.

Na wstępie prowadzący wyjaśnił, iż kluczową kwestią jest ustalenie czym jest sieć oraz ustalenie pewnej definicji na potrzeby możliwości przekazania współfinansowania sieciom LGD. Należy zastanowić się czy sieć powinna być formalna czy nieformalna, ile LGD z danego województwa musi w niej uczestniczyć by uznać ją za reprezentatywną. Czy możliwa i pożądana jest konkurencja sieci z jednego obszaru. Określenie tych kwestii pozwoli ustalić warunki współpracy.

Pan Zbigniew Wieczorek stwierdził, iż sieci powinny zamykać się w obszarze jednego województwa, najlepiej by były formalne i w przyszłości powinno się ułatwić aplikowanie sieci o środki z KSOW.

Pan Witold Magryś wyraził swoje zaniepokojenie chęcią przymusowego formalizowania sieci LGD – przedstawił jednocześnie pogląd iż, o możliwości przekazania dofinansowania sieci LGD powinna decydować ilość lub procent objętych nią lokalnych grup działania.

W ramach realizacji projektów sieciujących przez Sekretariaty Regionalne KSOW możliwe jest dofinansowanie sieci LGD – stwierdził Dyrektor Paweł Pacek, jednakże sieć musi zostać sformalizowana np. w postaci związku stowarzyszeń. Odnosząc się do licznych głosów wyrażających wątpliwości wobec trudności w przekazywaniu sieciom dodatkowych środków – Dyrektor podkreślił, iż pamiętać należy o obowiązkach wynikających z przepisów dotyczących Pomocy Technicznej a także z Prawa Zamówień Publicznych. Wyjaśnił również, iż obecnie najczęstszą formą dofinansowania sieci LGD jest organizacja konkursów lub organizowanie np. spotkań przez sekretariaty regionalne na rzecz sieci LGD. Bardzo trudnym jest przekazanie środków na koszty administracyjne funkcjonowania (bieżące) dla sieci.

Pani Justyna Durzyńska – podkreśliła, iż niemożliwym jest przekazanie sieci dotacji, sekretariaty regionalne rezerwują sobie pulę środków na wsparcie dla sieci i organizują dla nich spotkania itp.

Pan Zbigniew Wieczorek podniósł, iż są łatwe sposoby przekazywania środków organizacjom OPP jednakże pytanie Pani Marty Augustynowicz wyjaśniło, iż obecnie, żadna z sieci nie posiada statusu OPP.

Pani Inga Kawalek w nawiązaniu do sytuacji organizacji spotkań przez sekretariaty regionalne dla sieci stwierdziła, iż sieci same chciałyby sobie organizować spotkania, same chciałyby zarządzać dofinansowaniem z KSOW.

Przechodząc dalej Pan Paweł Pacek poinformował, iż opracowany został na prośbę samorządów województw wstępny katalog kosztów kwalifikowanych dla sieci LGD. Katalog ten nie będzie miał formy zamkniętej, sieci zaś mają możliwość składania propozycji projektów do Planu działania, jednakże nie będą miały oddanych w dyspozycję środków.

Projekt katalogu kosztów kwalifikowanych stanowi załącznik nr 3 do protokołu.

Załączniki do protokołu

- 1) Lista obecności uczestników pierwszego posiedzenia Grupy w dniu 12 stycznia 2010 r.;
- 2) Prezentacja Pana Krzysztofa Kwatery;
- 3) Projekt katalogu kosztów kwalifikowanych.

Protokół sporządziła Sekretarz Grupy tematycznej: *Marta Augustynowicz*

